

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3146/2025
03.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Бајић адвокат из ..., против туженог ЈП „Војводинашуме“ из Петроварадина, чији је пуномоћник Немања Алексић адвокат из ..., ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 564/2025 од 05.06.2025. године, у седници одржаној 03.12.2025. године донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 564/2025 од 05.06.2025. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиле и потврђује пресуда Вишег суда у Новом Саду П1 15/2020 од 06.12.2024. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженом на име накнаде трошкова поступка по ревизији исплати 208.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П1 15/2020 од 06.12.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужени недозвољено дискриминаторски поступао према тужили. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужили на име накнаде претрпљене нематеријалне штете исплати: 80.000,00 динара на име накнаде за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части; 200.000,00 динара на име накнаде за претрпљене душевне болове због повреде права личности; 100.000,00 динара на име накнаде за претрпљени страх, укупно 380.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужили на име накнаде претрпљене материјалне штете у висини изгубљене зараде за период од 01.07.2017. године до 01.08.2019. године исплати износе ближе означене у том ставу изреке, са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев да се наложи туженом да о свом трошку објави ову пресуду на огласној табли Дирекције предузећа у Петроварадину и огласним таблама Дирекција сваког од својих огранака, у штампаном издању Јавног гласила „Политика“ и на интернет адреси издања овог јавног гласила, а ставом шестим

обавезена је тужила да туженом накнади трошкове парничног поступка од 570.050,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 564/2025 од 05.06.2025. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужиле и преиначена пресуда Вишег суда у Новом Саду П1 15/2020 од 06.12.2024. године, тако што је утврђено да је тужени дискриминаторски поступао према тужили; обавезан да тужили на име накнаде нематеријалне штете исплати 80.000,00 динара за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части, 200.000,00 динара за претрпљене душевне болове због повреде права личности и 100.000,00 динара на име накнаде за претрпљени страх, укупно 380.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате; обавезан тужени да тужили на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од 01.07.2017. године до 01.08.2019. године, исплати износе ближе описане у том ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости па до исплате; обавезан да о свом трошку објави ову пресуду на огласној табли Дирекције предузећа у Петроварадину и огласним таблама Дирекција сваког од својих огранака, у штампаном издању јавног гласила „Политика“ и на интернет издању, одбијен тужбени захтев за накнаду трошкова парничног поступка од 570.050,00 динара, тужени обавезан да тужили накнади трошкове поступка у укупном од 613.829,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. и 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као и ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. овог закона, које би могле бити од утицаја на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била у радном односу код правног претходника тужене „Србијашуме“ почев од 2001. године на пословима руководиоца правне службе. Послове радног места „руководилац службе за правне, опште и кадровске послове у Дирекција ШГ ...“ тужила је наставила да ради код туженог по основу Уговора о утврђивању права, обавеза и одговорности од 10.07.2006. године и Уговора о раду од 08.05.2012. године. Током 2017. године, поједини запослени код туженог почели су да подносе тужбе против туженог као послодавца ради исплате погрешно обрачунатих и исплаћених зарада, којим поводом су поједини запослени тражили мишљење тужиле као правника. Тужила је објаснила да основ за подношење таквих тужби постоји, с тим да никог од запослених није наговарала нити одвраћала од подношења тужбе. Исту тужбу против туженог поднела је и тужила. Дана 11.07.2017. године, тужили је уручено обавештење и први Анекс уговора о раду којим су измењени уговорени услови рада из Уговора о раду од 08.05.2012. године, ради премештаја на други одговарајући посао због потребе процеса и организације рада, па је Анексом од 10.07.2017. године измењен став 3. члана 1. уговора о раду тако да тужила почев од 25.07.2017. године обавља послове нижерангираног радног места

„референт за правне послове и јавне набавке“ са нижом зарадом у односу на претходно радно место. У току судског поступка ради поништаја Анекса уговора о раду од 10.07.2017. године, са исправком Анекса уговора о раду од 10.07.2017. тужени је новим Правилником о организацији и систематизацији послова од 12.06.2018. године укинуо радно место руководиоца Службе за опште, правне и кадровске послове. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1808/17 од 10.07.2018. године, која је исправљена решењем од 20.09.2018. године, поништен је Анекс уговора о раду од 08.05.2017. године, заведен код туженог под бројем .. од 10.07.2017. године и исправка Анекса уговора о раду од 10.07.2017. године и обавезан тужени да тужиљу врати на послове утврђене Уговором о раду од 08.05.2012. године. Пре правноснажности пресуде којом је поништен Анекс уговора о раду од 10.07.2017. године, тужила је са туженим 17.07.2018. године закључила нови Анекс уговора о раду од 08.05.2012. године, у складу са новим Правилником о организацији и систематизацији послова код туженог од 12.06.2018. године, по основу кога је наставила да ради на радном месту „референт за правне послове и послове набавки“.

Дана 13.08.2018. године, тужила је поднела туженом писани захтев за доношења решења о коришћењу другог дела годишњег одмора за 2018. годину у периоду од 27.08.2018. године до 21.09.2018. године на који није добила одговор, па се дописима од 27.08.2018. године, од 18.09.2018. године и од 25.09.2018. године обратила директору ЈП, помоћнику директора за правни сектор ЈП и директору ШГ Тужени је 19.09.2018. године обавестио тужиљу да јој је одобрено коришћење другог дела годишњег одмора у трајању од 20 дана и да је потребно да се изјасни о периоду коришћења годишњег одмора, а 03.10.2018. године донео је Решење о коришћењу другог дела годишњег одмора у периоду од 04.10.2018. године закључно са 31.10.2018. године, који је тужила и искористила у наведеном периоду.

Средином јуна 2019. године из канцеларије тужиле, коју је делила са другом запосленом, премештен је лаптоп којим је била задужена тужила, због чега се писмено обратила туженом.

Како тужени након правноснажности пресуде Основног суда у Новом Саду П1 1808/2017 од 10.07.2018. године, тужиљу није вратио на радно место руководиоца у складу са наведеном пресудом, тужила је покренула извршни поступак у предмету Основног суда у Новом Саду И 245/19. У току извршног поступка тужени је тужилци доставио обавештење од 15.07.2019. године и трећи Анекс уговора о раду за обављање послова руководиоца Службе за правне и опште кадровске послове у огранку ... , наводећи да поступа по правноснажној извршној пресуди Основног суда у Новом Саду П1 1808/2017 од 10.07.2018. године, са променом елемената за утврђивање основне зараде. Извршни поступак је окончан Закључком основног суда у Новом Саду И 245/19 од 29.08.2019. године, након што је извршни поверилац поднеском од 27.08.2019. године обавестио суд да је извршни дужник у целости поступио у складу са решењем о извршењу од 11.03.2019. године.

Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у ЈП „Војводинашуме“ од 05.09.2019. године у условима за заснивање радног односа брисана је „здравствена способност“ на пословима на којима је здравствена способност била претходно предвиђена изменама Правилника од 06.06.2019. године, која је била прописана за радно место на које је тужила враћена

након поништаја Анекса уговора о раду од 10.07.2017. године, али није била прописана и за радно место запослене на истом радном месту у ШГ „...“.

Тужилја је покушала са туженим да постигне договор око исплате разлике зараде услед поништаја наведеног анекса па како није постигнут договор тужилја је поднела суду тужбу за исплату разлике зараде. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П1 888/2019 од 21.06.2022. године, остварила је право на исплату разлике зараде за спорни период до враћања на радно место руководиоца. Запослена ББ из новосадског газдинства враћена је на радно место руководиоца без спровођења извршног поступка и њој је тужени платио сву разлику зараде до момента враћања на радно место руководиоца.

Након што је тужилја првим анексом премештена на послове референта за њу је присуство на раду постало крајње исцрпљујуће, па је имала здравствене проблеме и стрес, а дешавања у периоду од јула 2017. године до августа 2019. године код тужилје су довела до нарушавања емоционалне равнотеже, трпљења, страха и душевних болова који су се манифестовали нерасполежењем, безвољношћу, осећају незадовољства, напетости, осећаја нелагодности, потиштености, несаници, несигурности. Решењем туженог од 05.08.2019. године, по захтеву тужилје констатовано је да је тужилји престао радни однос дана 05.08.2019. године због навршавања 62 године и 6 месеци живота чиме је стекла право на старосну пензију.

Првостепени суд је одбио тужбени захтев са образложењем да тужилја није учинила вероватним постојање личног својства, имајући у виду да су спорни поступци туженог били мотивисани, односно усмерени на то да се тужилја санкционише за нелојално понашање и подношење тужбе суду против туженог, па тужени није тужилју довео у неповољнији положај на основу било ког њеног личног својства и његово поступање било је засновано искључиво на чињеници да су руководеће структуре код туженог сматрале неприхватљивим тужилјину одлуку да као запослена на руководећем радном месту тужи за исплату разлике погрешно обрачунате зараде. Ни упоређивање тужилје са било којом упоредном групом не може довести до другачије одлуке суда. Незаконитости приликом премештаја тужилје на ниже рангиране послове отклоњене су правним средствима које је тужилја имала на располагању и користила их у поступцима пред судом, те како није било дискриминаторског поступања туженог није било ни штете, због чега је одбијен и тужбени захтев за накнаду материјалне и нематеријалне штете.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду са образложењем да се основ за извршену дискриминацију налази у слободном израженом правном мишљењу тужилје као руководиоца правне службе ШГ ... која је прво усмено изнела појединим запосленим своје правно мишљење да основ за подношење тужбе за исплату погрешно утврђене и исплаћене зараде постоји, а касније то учинила и писаним путем – подношењем тужбе, као и писаним приговорима на понуде за закључење Анекса уговора о раду, а која су се правна мишљења судским поступцима утврдила као правно исправна, па се основано може закључити да је тужилја доказала постојање основа за дискриминацију. По налажењу другостепеног суда тужилја је у току поступка доказала да је тужени у односу на њу поступио супротно забрани из члана 2. Закона о забрани дискриминације на тај начин што је запослену ББ, руководиоца правне службе ШГ ..., која је такође поднела тужбу за исплату погрешно обрачунате и исплаћене зараде, након поништаја анекса уговора о раду у судском поступку добровољно и без измене

акта о систематизацији вратио на рад- на руководеће радно место и исплатио јој у целости материјалну штету у висини разлике зараде, те није предвидео посебан услов за обављање руководећег радног места у ШГ ... „здравствену способност“ док је за радно место руководиоца правне службе у ШГ ..., на које је тужила враћена након поништаја Уговора о раду од 10.07.2017. године, изменама Правилника о организацији и систематизацији од 06.06.2019. године, прописао као посебан услов „здравствену способност“, па ово поступање туженог представља неоправдано прављење разлике, супротно забрани из члана 2. Закона о забрани дискриминације.

По налажењу Врховног суда правилно је првостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев као неоснован.

Предмет постављеног тужбеног захтева је утврђење дискриминаторског понашања туженог. Тужила је тужбени захтев засновала на чињеници да је тужени према њој извршио акт дискриминације на тај начин што ју је преместио на ниже рангирано радно место, неоправдано одуговлачио доношење решења о коришћењу годишњег одмора, да је само за руководеће радно место на које је тужила након поништаја анекса враћена актом о систематизацији, прописао као посебан услов за рад здравствену способност, као и да је неоправдано правио разлику између ње и ББ након поништаја анекса уговора о раду и исплати разлике зараде, а све због израженог правног мишљења.

Забрана дискриминације представља једно од основних начела Устава Републике Србије. У члану 21. Устава утврђено је да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације (став 2.), те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.). У члану 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, утврђена је општа забрана дискриминације у остваривању сваког права које предвиђа закон, тако што је у ставу 1. прописано да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као на пример по раси, боји коже, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националним мањинама, имовини, рођењу или другом статусу, а ставом 2. истог члана прописано је да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Појам дискриминације и дискриминаторског поступања садржан је у члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, који под наведеним појмовима подразумева свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и у другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Као облици дискриминације предвиђени су непосредна и посредна

дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање (члан 5.), док су посебни случајеви дискриминације прописани одредбама члана 15. до 27, па је тако одредбом члана 16. прописана забрана дискриминације у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Правилно је првостепени суд применом наведене законске одредбе и одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода одбио тужбени захтев, јер је поступање туженог које је било мотивисано, односно усмерено на то да се тужила санкционише за нелојално понашање и за подношење тужбе против туженог, Незаконитости приликом премештаја тужиле на ниже рангиране послове и исплате зараде отклоњене су правним средствима које је тужила имала на располагању и које је користила у поступцима пред судом. Тужила у току поступка није доказала да је тужени према њој због неког њеног личног својства незаконито поступао, односно да ју је управо због неког личног својства неједнако третирао у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији.

Не може се прихватити закључак другостепеног суда да се основ за извршену дискриминацију налази у слободно израженом правном мишљењу прописаном одредбом члана 19. Универзалне декларације о људским правима (да свако има право на слободу мишљења и изражавања, што обухвата и право да не буде узнемираван због свог мишљења, као и право да тражи, призна и шири информације и идеје било којим средствима и без обзира на границе). Изражено правно мишљење тужиле као право гарантовано Уставом, Европском конвенцијом за заштиту људских права и Универзалном декларацијом о људским правима, је загарантовано и не представља лично својство јер слобода говора, садржи не само право лица да изрази своје мишљење већ и право на тражење, примање и ширење информације и идеја свих врста. Тужили није ускраћено људско право на слободу говора и не може да се идентификује са правним мишљењем које се везује за струку јер је у конкретном случају тужила правник и руководилац Службе за правне, опште и кадровске послове која је позвана да даје стручна правна мишљења али у оквиру описа посла за наведено радно место. Слободно изражено правно мишљење не представља лично својство тужиле и не може бити основ дискриминације на шта тужени у ревизији основано указује.

Назаконитост приликом премештаја тужиле на ниже рангиране послове отклоњене су правним средствима које је тужила имала на располагању и користила их у поступцима пред судом, остварила је право на коришћење годишњег одмора, исплаћена јој је разлика зараде, измењен услов „здравствена способност“ за заснивање радног односа, те је правилан закључак првостепеног суда да није учинила вероватним постојање личног својства због кога сматра да је тужени у односу на њу неједнако поступао, односно да је управо због неког личног својства неједнако третирао у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији, нити у односу на запослену ББ. Како није било дискриминаторског поступања туженог није било ни штете, због чега је правилно одбијен и тужбени захтев за накнаду материјалне и нематеријалне штете.

Са изнетих разлога сагласно одредби члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је на основу одредбе члана 153. став 1. и 163. став 1. и 165. став 1. ЗПП, а туженој су признати стварни и нужни трошкови које је имала у овој парници и то трошкови првостепеног поступка који су досуђени првостепеном пресудом, као и трошкови састава жалбе и ревизије по 55.000,00 динара, као и такса на ревизију 39.200,00 динара и одлуку по ревизији 58.800,00 динара, укупно 208.000,00 динара према АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић